

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра педагогіки та методики навчання іноземних мов

Курсова робота з методики навчання німецької мови на тему
**«Методика формування німецькомовної лексичної компетентності в учнів 6
класу у закладах загальної середньої освіти з використанням онлайн платформ
за темою «Essen»**

	Студентки групи СOnім21-19 педагогічного факультету романо-германської та української філології освітньо-професійної програми Іноземні мови та літератури, методика навчання іноземних мов і зарубіжної літератури (німецька мова і друга західноєвропейська мова) за спеціальністю 014 Середня освіта Дубовської Катерини Віталіївни
Члени комісії: _____ Матвієнко О. В.	Науковий керівник – доктор педагогічних наук, професор Зеня Л. Я.
(підпис) _____ Зеня Л. Я.	Національна шкала – Кількість балів – Оцінка ЄКТС –
(підпис) _____ Свиридчук В. П.	
(підпис)	

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ.....	3
ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. Характеристика лексичної компетентності як складової німецькомовної міжкультурної комунікативної компетентності.....	5
РОЗДІЛ 2. Вікові та психологічні особливості молодшого підлітка як суб'єкта навчання німецької мови.....	12
РОЗДІЛ 3. Методичні засади формування лексичної компетентності в учнів 6 класу у закладах загальної середньої освіти.....	16
ВИСНОВКИ.....	21
РЕЗЮМЕ.....	22
SUMMARY.....	23
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	24
ДОДАТКИ.....	27

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ІМ – іноземна мова

ЗЗСО – заклад загальної середньої освіти

ЛК – лексична компетентність

ІКК – іншомовна комунікативна компетентність

ЛО – лексичні одиниці

ВСТУП

Освітній процес направлений на те, щоб всебічно розвинути учнів та надати їм певні знання, котрі вони з легкістю використовуватимуть в житті. Одна з ключових компетентностей, котра має бути сформована у школі, це володіння іноземною мовою, яке передбачає сформовану на відповідному рівні міжкультурну іншомовну комунікативну компетентність.

Ця компетентність передбачає здатність спілкуватися іноземними мовами, що включає в себе вміння (Державний стандарт базової середньої освіти (5-9 класи НУШ, 2020), 2020):

- здійснювати комунікацію в усній та письмовій формі на основі знання функцій мови, ресурсів і норм мови, особливостей основних стилів і жанрів мовлення, типів мовної взаємодії;
- здобувати і опрацьовувати інформацію з різних джерел, критично осмислювати її, використовувати в усній та письмовій комунікації для обстоювання власних поглядів, переконань, суспільних і національних цінностей;
- відповідально використовувати мовні засоби для досягнення особистих і суспільних цілей у життєвих та навчальних ситуаціях, творчого самовираження, спираючись на особливості міжкультурної комунікації та досвід комунікації державною мовою;
- відповідно до ситуації ефективно виражати ідеї, почуття, пояснювати та обговорювати факти, явища, події, обґрунтовувати свої погляди та переконання в усній і письмовій формі у різних особистісних і соціальних контекстах спираючись на мовний і мовленнєвий досвід, мовні норми у спілкуванні, соціокультурні реалії та особливості міжкультурної комунікації.

До складу міжкультурної ІКК входить і лексична компетентність, котра має чи не найголовніше значення, адже неможливо вивчити іноземну мову та граматичні правила без базового запасу слів.

Важливість цієї компетентності полягає в тому, що ЛК чітко відображає вміння користуватися лексичним складом мови правильно і відповідно до контексту. Незнання слів унеможливорює розуміння інших та здатність висловлювати власні думки.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати, практично розробити та перевірити ефективність методики формування німецькомовної лексичної компетентності учнів 6 класу.

Об'єкт дослідження – процес формування в учнів 6 класу німецькомовної лексичної компетентності.

Предмет дослідження – методика формування в учнів 6 класу німецькомовної лексичної компетентності.

Завдання дослідження:

- 1) Дослідити і надати характеристику лексичної компетентності як складової німецькомовної міжкультурної комунікативної компетентності;
- 2) Дослідити і розглянути вікові та психологічні особливості молодшого підлітка;
- 3) Дослідити методичні засади формування лексичної компетентності в учнів шостого класу.
- 4) Визначити основні труднощі, з якими стикаються учні у процесі формування німецькомовної лексичної компетентності.
- 5) Розробити методику формування німецькомовної лексичної компетентності у учнів 6 класу на основі інтерактивних технологій.

- б) Проаналізувати результати дослідного навчання, проведеного під час практики та сформулювати висновки про ефективність розробленої методики.

1 РОЗДІЛ ХАРАКТЕРИСТИКА ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЯК СКЛАДОВОЇ НІМЕЦЬКОМОВНОЇ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Лексико-граматичний склад німецької мови, як і будь-якої іншої мови, складає її основу. До складу ІКК належить і лексична компетентність, котра буде розглянута в роботі. Мета формування ЛК – це вдала комунікація з представниками іноземної мови, котра вивчається. Тому, щоб якомога швидше почати говорити, потрібно займатись опануванням ЛК, тобто розширенням словникового запасу у всіх сферах життєдіяльності.

Це питання активно розглядали такі науковці, як О. Б. Бігич, Н. Ф. Бориско, С. Ю. Ніколаєва, В. Г. Редько, С. П. Шатілов, П. К. Бабинська та ін.

«Розвиток ЛК є багатостороннім і складним процесом, що необхідно розглядати як цілеспрямовану керовану систему. На основі мотиваційної бази навчання в системі формування ЛК в учнів шостого класу розрізняють наступні компоненти (Панова та ін., 2014):

- Результативний;
- Процесуальний;
- Цільовий».

Спочатку розглянемо, що собою представляє ЛК. «Лексична компетентність – це здатність людини до коректного оформлення своїх висловлювань і розуміння мовлення інших, яка базується на складній і динамічній взаємодії відповідних навичок, знань і лексичної усвідомленості. Формування іншомовної ЛК є важливою передумовою оволодіння ІКК» (Бігич та ін., 2013).

Беручи до уваги різні дослідження, «поетапність процесу формування лексичної компетентності наступна:

1. Етап ознайомлення учнів з новими ЛО, на якому відбувається формування знань про лексичну систему ІМ, правил користування нею, семантизація ЛО (розкриття значення ЛО), демонстрація особливостей її використання;
2. Етап автоматизації дій учнів з новими ЛО (формування навичок), яка відбувається на рівні:
 - а) словоформи, вільного словосполучення, фрази/речення,
 - б) понадфрази (діалогічної або монологічної єдності) і мінітексту» (Бігич та ін., 2013).

«На етапі ознайомлення відбувається сприйняття й осмислення нових ЛО через семантизацію» (Бігич та ін., 2013). Існує 2 способи семантизації: безперекладний та перекладний.

До безперекладних способів семантизації лексичних одиниць належать вербальний і візуальний способи. За Кукалець, візуальний (наочний) полягає в тому, щоб показати учню значення слова, а не сказати його (1996). Так шанс запам'ятати лексику набагато вищий, адже працює метод асоціацій. До вербальних способів належать використання синонімів, дефініцій та контексту.

«До перекладних способів семантизації ЛО належать однослівний переклад, багатослівний переклад, пофразовий переклад, словесне пояснення значень рідною або іноземною мовами» (Бігич та ін., 2013).

«На етапі автоматизації ЛО відбувається тренування та удосконалення лексичних навичок». І ще один виділений етап – застосування, на котрому учні відтворюють вивчене в життєвих ситуаціях (Бігич та ін., 2013).

Іншомовна комунікативна компетентність реалізується передусім завдяки розвитку вмінь та навичок в основних видах мовленнєвої діяльності, які складаються з медіації, рецепції, продукції, інтеракції та реалізуються в усній і писемній формах.

Розвиток ІКК надає учню можливість:

- розпізнавати наміри повідомлення, що відповідають певним різновидам текстів із їх граматичними правилами та структурами, розуміти й переносити їх на адекватні ситуації;
- на основі засвоєної інформації формувати власну думку, обґрунтовувати її й надавати потрібні пояснення;
- добирати, вилучати, аналізувати, систематизувати й передавати інформацію;
- вдосконалювати власні вміння у говорінні, читанні, аудіюванні, письмі для вироблення навичок працювати із інформацією текстів різноманітних типів на основі вже набутих знань.

«ІКК включає наступні компоненти:

- 1) дискурс, що включає мовні норми структури тексту;
- 2) лексика, включає вокабуляр, лексичні зв'язки, словотворення;
- 3) граматики, включає морфологію, синтаксис;
- 4) фонетика та фонологія, що включає ортофонію та орфографію» (Зазюн та ін., 1997).

«Під час оцінювання сформованості ІКК береться до уваги лексична адекватність, граматична коректність, змістовність, когерентність, відповідність фонетичним нормам» (Konrad, 2013)». Це означає, що лексична компетентність взаємопов'язана із безліччю інших навичок. Під цим мається на увазі, що саме по собі вивчене слово ще не означає сформованість граматичної компетенції та елементів лексичної компетенції. В «Загальноєвропейських рекомендаціях» вказується, що лексична компетентність безпосередньо пов'язана із іншими компетентностями, а саме (2003):

- прагматична;
- соціолінгвістична;

- орфоепічна;
- орфографічна;
- фонологічна;
- семантична;
- граматична.

«Методика формування лексичної компетентності повинна передбачати, по-перше, щоб учень засвоїв вимову та правопис слова. Також, він має ознайомитися зі структурою слова, тобто вміти відокремлювати морфемні форми слова та усвідомлювати найбільш поширені флексійні форми. Із цією метою потрібно засвоїти «синтаксичну поведінку» слова у реченні та фразі. Окрім цього, учень, що вивчає німецьку мову має засвоїти емоційне, порівняльне, прагматичне значення слова» (Cook, 2001).

«Порівняльне значення слова включає у себе різні значення словоформи та метафоричні розширення значення. Прагматичне значення слова відображається в знаннях про вживання даного слова в певних ситуаціях. Емоційне значення включає конотації слова. Окрім цього, учень повинен вивчати і лексичні відношення слова із іншими словами, тобто знати гіпоніми, синоніми, антоніми» (Königs, 2012).

Учні 6 класу уже мають базове розуміння мови, елементарні фрази, базові слова, початкова граматики. Тому в цьому класі починається систематична та послідовна робота з іноземною мовою, котра передбачає подальше накопичення ЛО в різних сферах спілкування. Оскільки робота з іноземною, в даному випадку, з німецькою мовою вже почата, учні вже мають уявлення про те, як легше запам'ятовувати та формувати нову лексику саме для них.

Словниковий запас можна формувати двома способами: прямо чи опосередковано. Під час прямого вивчення учень виконує спеціально призначені для цього завдання та вправи із розвитку словникового запасу.

С.Ф. Шатілов вважає, що мовні вправи, формуючи у людини мовні навички конструювання, словозміни, формотворення, позитивно позначаються на формуванні

мовних навичок і розвитку відповідних умінь. Зважаючи на це, поповнення словникового запасу в результаті виконання спеціальних вправ є доцільним, оскільки лексичні вправи – це одна із форм комунікативної діяльності (1986).

«Засвоєння ЛО відбувається шляхом виконання некомунікативних, умовно-комунікативних, комунікативних вправ, спрямованих на набуття відповідних знань, формування навичок і здатності використовувати набуті навички в усіх видах мовленнєвої діяльності» (Бігич та ін., 2013).

«Також, важливо навчити учня, що вивчає німецьку мову стратегіям, які допомагають йому засвоїти лексику в ситуаціях, у яких йому трапляються незнайомі слова чи значення відомих йому слів» (Müller, 2015).

2 РОЗДІЛ ВІКОВІ ТА ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ МОЛОДШОГО ПІДЛІТКА ЯК СУБ'ЄКТА НАВЧАННЯ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

Молодший підліток – перехідний етап в житті людини, коли дитина поступово стає дорослою. В цьому періоді відбуваються активні зміни в різних аспектах: фізичних, соціальних, психологічних та когнітивних. І, звісно, ці зміни впливають на процес навчання, зокрема, вивчення іноземної мови. Особливості підлітка потребують особливої уваги у процесі навчання та пошук індивідуального підходу до кожного окремого учня, адже підлітковий вік дуже багатогранний та проходить у кожного по-різному. Потрібно брати до уваги загальні відомості про молодшого підлітка та відштовхуватись від них у будівництві стосунків з учнем у процесі навчання.

Крім того, в цей період відбувається майже неминуха «криза підліткового віку», котра теж так чи інакше впливає на формування підлітка як особистості та на процес навчання.

«За результатами досліджень, криза підліткового віку також не є обов'язковою для нашого суспільства, а залежить від успіху в перебудові системи взаємин підлітка з дорослими. Криза з'являється тоді, коли дорослі не змінюють своєї поведінки у відповідь на появу в підлітків прагнення до нових форм взаємин з батьками та вчителями» (Драгунова, Ельконін, 1967).

В основу кризи підліткового віку входить бачення себе як вже дорослої людини, такою ще не будучи.

«Відбувається втрата дитячого статусу, хоч зберігаються нереалістичні уявлення про власні привілеї і статус дорослих. Відбуваються різкі фізичні зміни, кризові зіткнення з самим собою і сім'єю, почуття самотності та прагнення швидше досягнути статусу дорослої людини» (Скрипченко та ін., 2001).

«Симптомами кризи цього віку є (Ефімкіна, 1995):

1. Зниження продуктивності і здатності до навчальної діяльності навіть в тій області, в якій дитина обдарована. Це пов'язано з переходом на новий, вищий щабель інтелектуального розвитку.
2. Негативізм. Дитина ніби відштовхується від середовища, ворожа, схильна до сварок, порушень дисципліни. Одночасно відчуває внутрішній неспокій, невдоволення, прагнення до самотності, до самоізоляції».

Структура кризи підліткового віку (Поліщук, 2019):

1. Позитивний симптомокомплекс: усвідомлення ролі школяра, прагнення до самостійності, домагання ролі дорослого, уміння співпереживати, прагнення самостійності, старанність, уміння самоконтролю;
2. Негативний симптомокомплекс: дратівливість, хитрощі, зухвалість, упертість, недбалість, байдужість, лінощі.

За Дуткевич (2012), виділяються такі «висновки про кризу підліткового віку:

1. Причина кризи підліткового віку полягає в неузгодженості процесів статевого дозрівання, загальноорганічного розвитку та соціального формування;
2. Криза підліткового віку не має обов'язкового універсального характеру, а залежить від соціальних умов;
3. Дорослі, які звикли до поступових змін у поведінці дитини, виявляються незброєними перед раптовими і кардинальними перетвореннями в поведінці підлітка, не встигають перебудувати свій стиль спілкування з ним».

Новоутворенням у цьому віці є самосвідомість. «Підліток усвідомлює себе як особистість та у його розвитку відбуваються багато процесів. Відбувається переорієнтація з норм і цінностей дитячого світу на дорослий, вироблення

особистісних утворень, які відіграють вирішальну роль в оволодінні дитиною позицією дорослого. Дорослість суб'єктивно пов'язується підлітком не так з наслідуванням, як з входженням у світ дорослих» (Фельдштейн, 1995).

Дуткевич виділяє нову провідну діяльність – інтимно-особистісне спілкування, котра формує центральне новоутворення особистості підлітка (2012).

У процесі навчання всі ці фактори мають бути взяті до уваги, вчителі мають створити відповідний клімат в класі та умови, щоб учням якомога легше давалось навчання, зокрема, вивчення німецької мови. Вчитель повинен зважати на короткотривалу пам'ять, високий рівень втомлюваності, збудження, емоційну нестабільність, ставлення в пріоритет спілкування понад навчанням, деяку агресивність та відсторонення.

«Іншим важливим фактором розвитку самосвідомості є навчальна діяльність» (Дуткевич, 2012). Під час навчання підліток, усвідомлюючи свої успіхи та властивості, схильний до оцінювання себе у процесі навчання. Маючи високі вимоги до себе, занижена та несправедлива оцінка може стати причиною неконтрольованої агресії та емоційних зрушень. Позитивна ж оцінка та прихильне ставлення навпаки, змінюють ситуацію та додають підлітку додаткову мотивацію у навчанні. Вчителі мають звертати на це увагу та бути вкрай справедливими та об'єктивними, щоб не стати «ворогом» для підлітка, не зіпсувати з ним стосунків та не відбити бажання навчатись та розвиватись.

У підлітковому віці дітям легко вивчати мови, адже активно розвивається мовлення та формується мовна компетентність. Оскільки підлітки лише формують довгострокову пам'ять та поглиблену увагу, вчителю потрібно забезпечити зацікавленість у процесі навчання. Для цього варто додати до процесу навчання більше наочності, інтерактиву та залученості учнів. Крім того, варто також брати до уваги зацікавленість учнів у міжособистісному спілкуванні і організувати процес

навчання так, щоб у підлітків була змога постійно комунікувати один з одним. Для цього підійдуть різноманітні групові проекти, командна робота, рольові ігри та ін.

3 РОЗДІЛ МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В УЧНІВ 6 КЛАСУ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Методичні засади формування ЛК раніше не розглядались так ретельно, крім того, були навіть знехтувані. Причини для цього наступні (Allen, 1983):

1. Багато тих, хто готував вчителів, відчували, що граматиці слід приділяти більше уваги, ніж лексиці, тому що лексика вже багато разів була надана в мовних класах;
2. Спеціалісти з методики боялись, що учні можуть зробити помилки в побудові речень, якщо надто багато слів буде вивчено перед тим, як буде опрацьована базова граMATика. Отже, вчителі вірили, що краще НЕ навчати лексики.
3. Деякі з тих, хто давав вчителям поради, вважали, що значення слова може бути вивченим тільки через досвід, котрий вони не могли надати в класі. В результаті, дуже мало уваги приділялось методиці формування ЛК.

Вже зараз багато науковців займаються цим питанням і, більше того, кожен вчитель приносить у вже існуючі методики щось своє унікальне та особливе, що, як йому здається, легше і швидше надасть змогу формуванню ЛК.

Під час своєї практики я також вносила щось своє, досліджувала, як учням 6 класу краще оволодіти лексикою та як зробити це максимально ефективно. Головним засобом навчання я обрала не підручник, котрим, звісно, активно користувалась, а онлайн платформи, на котрих мала змогу сама створювати потрібні мені вправи та підтримувати інтерес учнів.

На мою думку, використання одного лише навчально-методичного комплексу недостатнє, особливо для підлітків, адже він не викликає належного інтересу, через що втрачає свою ефективність. Підліткам не цікаво гортати підручник та робити вправи одну за одною, натомість їм хочеться чогось нового, сучасного, близького їм, а цифрові технології та онлайн платформи – це звичне для них середовище, котре допомагає їм не лише навчатись, а й робити це цікаво, що значно підвищить їх мотивацію навчання.

«Німецька лексика вважається доволі складною для запам'ятовування, причини для цього наступні (Tütken, 2006):

1. Слова без постійного вжитку дуже швидко забуваються. Ні в одній іншій сфері вивчення іноземної мови запам'ятовування не відіграє такої вирішальної ролі, як у вивченні лексики.
2. Мова складається не лише з окремих слів, але й із словосполучень, тобто виразів і фразеологізмів найрізноманітнішого роду.
3. Слова, вирази та фрази набувають свого конкретного значення лише через контекст, у якому вони стоять».

Під час практики такі труднощі зустрічались постійно, учні добре орієнтувались в лексиці конкретної теми, при цьому могли забути вокабуляр поза темою, що вивчається. Їм уже не так і легко згадати слова, що призводить до розгублення. Німецька мова значно відрізняється від рідної української мови, через невідповідність перекладу. Для більшості фраз не використовується дослівний переклад, а існує стала фраза, з чим дуже плутаються учні, ігноруючи їх. Також окремі слова набувають зовсім іншого значення, перебуваючи в різних контекстах, тому важливо вчити всі значення слова, з чим діти іноді не справляються.

Таким чином, знаючи найбільш поширені складності у формуванні ЛК, можливо легко їх уникнути, підбираючи відповідні вправи та створюючи їх самостійно.

«Добираючи різні вправи, необхідно пам'ятати, що відпрацьовувати слід не лише значення, а й інші компоненти нової лексики. Це семантичний, фонетичний, графічний, граматичний і стилістичний компоненти. Словниковий запас слід практикувати в якомога більшій кількості різноманітних форм. Широкий вибір вправ доступний у підручниках, а також в Інтернеті, і спектр різних форм вправ сьогодні різноманітний» (Kolegarová, 2010).

Розрізняють такі типи вправ: вправи на розпізнавання, на висновок, на диференціацію, на заміну, на доповнення, на розширення, на трансформацію та багато ін. (Janíková, 2000). Для того, щоб найкраще вирішити питання труднощів та уникнути їх, будь-яка з цих типів вправ надасть змогу використовувати ЛО, що призведе до швидкого запам'ятовування та відтворення.

Такі вправи легко шукати в Інтернет-ресурсах та створювати на онлайн платформах. Під час моєї практики вправ у межах теми «Essen» виявилось недостатньо, особливо для формування ЛК. Оскільки діти не могли просуватись по темі, не сформувавши базове поняття про використовувану лексику і не змогли вивчити слова, я зайнялась пошуком вправ.

«Формування ЛК в учнів можливе із використанням наступних онлайн платформи при вивченні теми «Essen» (Konrad, 2013):

- Easy German;
- Deutsche Welle;
- Deutsch Online;
- Deutsch Info;
- Glossika».

На цих онлайн платформах є безліч німецькомовних матеріалів, котрі можуть бути використані для формування ЛК учнів, такі як відеоуроки на задану тему, інтерактивні вправи на закріплення ЛО, граматичні правила з використанням різноманітних вправ, тестування з лексики та інші.

Окрім цього, для учнів 6 класу я створила власні вправи за темою «Essen», котрі спрямовані на розширення словникового запасу та допомагають учням вдало використовувати новий вокабуляр в мовленні. Вправи ідеально підходять саме для 6 класу, адже учні вже володіють базовим словниковим запасом, тому моя задача як вчителя, надати їм можливість додавати нові слова та якомога більше вживати їх в мовленні.

В Додатку А розглядається створена мною вправа під назвою «Restaurant», котра дає можливість учням використати знайомі слова в мовленні та вивчити нову лексику, котра стосується їжі, а також розвиває навички усно висловлюватись німецькою мовою та складати текст. Вправа є продуктивною, оскільки учні вживають вивчений вокабуляр у своєму мовленні.

Наступна вправа, розміщена в Додатку Б, створена за допомогою онлайн платформи «LearningApps», спрямована на запам'ятовування лексики за допомогою картинок, адже наочність – «золоте» правило дидактики, посідає важливу роль в навчанні учнів 6 класу. Більше того, учні мають скласти коротенькі речення, використовуючи наявну лексику. Так ця вправа дозволяє легко та швидко вчити нові слова за допомогою асоціацій, повторювати вивчені та вживати їх в контексті, складаючи речення. Така вправа є репродуктивною, оскільки вона змушує учнів згадувати та вживати вже вивчені слова у власних висловлюваннях.

До того ж, для формування лексичної компетентності в учнів 6 класу, я використовувала гру, яка допомагала учням повторити та закріпити нові слова, під назвою «Назви предмет», котра стимулювала дітей швидко згадувати та називати продукти харчування. Оскільки дітям важливо працювати в групах та командах, вправа не залишила учнів байдужими. Крім того, учні мали змогу допомагати один одному та побути так званими «вчителями» всередині своєї команди.

Формування лексичної компетентності – це складний та багатоаспектний процес, тому використання різноманітних вправ та методів в цій сфері є надзвичайно

важливим та дієвим. Переваги наданих вправ – це покращення розуміння слів, активація вживання слів у контексті, розвиток мовленнєвих навичок, а також розширення словникового запасу.

ВИСНОВКИ

Безліч теоретичних та практичних положень дає можливість окреслити основні критерії та рівні формування лексичної компетентності учнів шостого класу як важливої складової ІКК, що забезпечує свідоме засвоєння учнями 6 класу лексики німецької мови у навчальних комунікативних ситуаціях, що в майбутньому сприятиме їх майбутній ефективній професійній діяльності.

Формування ЛК є необхідною складовою процесу формування іншомовної комунікативної компетентності. ЛК формується поетапно, за рахунок впровадження у навчальний процес системи вправ, які поєднуються разом із змістовими та ситуаційними характеристиками комунікативної взаємодії. Дослідивши найрозповсюдженіші труднощі у формуванні ЛК в учнів 6 класу, опираючись на їх вікові особливості, створення відповідних вправ – легка задача. Враховуючи те, що діти народились та вирости у вік цифрових технологій, також враховуючи ситуацію в країні за останні 3 роки, використання онлайн платформ – справжній «must-have» для сучасних вчителів.

Ефективність використання Інтернет-ресурсів доведена часом та моїми результатами протягом практики, коли дітям вистачило лише один раз виконати надані мною вправи, щоб далі вільно та легко використовувати нові ЛО.

Оскільки процес навчання все швидше рухається в сторону формату онлайн – застосування даної методики має бути в арсеналі кожного вчителя.

РЕЗЮМЕ

В роботі досліджується процес формування німецькомовної лексичної компетентності в учнів шостого класу у закладах загальної середньої освіти.

Головною метою формування лексичної компетентності є направлення навчального процесу на розвиток і формування основних вмінь і навичок у професійному та соціальному спілкуванні, тобто іншомовної комунікативної компетентності.

Складовими елементами методичних засад формування лексичної компетентності в учнів є: соціальне перетворення й нове педагогічне мислення; педагогічні, суспільні, психологічні науки; сучасний передовий педагогічний досвід.

Методичні засади формування лексичної компетентності в учнів являє собою управління дидактичним мовленнєвим процесом, що включає організацію діяльності учня та контроль за діяльністю учня із боку вчителя. Ці процеси безперервно взаємодіють та передбачають подальшу організацію навчальної діяльності для досягнення поставленої мети, визначеної на основі освітніх стандартів.

SUMMARY

The paper examines the process of formation of German-language lexical competence in sixth-grade students in general secondary education institutions.

The main goal of forming lexical competence is to direct the educational process to the development and formation of basic abilities and skills in professional and social communication, that is, foreign language communicative competence.

Constituent elements of the methodological foundations of the formation of lexical competence in students are: social transformation and new pedagogical thinking; pedagogical, social, psychological sciences; modern advanced pedagogical experience.

The methodological principles of the formation of lexical competence in students is the management of the didactic speech process, which includes the organization of the student's activities and the teacher's control over the student's activities. These processes continuously interact and provide for the further organization of educational activities to achieve the set goal determined on the basis of educational standards.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Бігич, О. Б., Бориско, Н. Ф., & Борецька, Г. Е. (2013). *Методика навчання іноземних мов і культур: Теорія і практика : Підручник для студ. Класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів*. Ленвіт.

Державний стандарт базової середньої освіти (5-9 класи НУШ, 2020), № 898 (2020).

Дуткевич, Т. В. (2012). *Дитяча психологія. навч. посіб.* Центр учбової літератури.

Зазюн, І. А., Крамущенко, Л. В., & Кривонос, І. Ф. (1997). *Педагогічна майстерність: Підручник*. Вища школа.

Кукалець, М. В. (1996). *Підготовка учнів до активного засвоєння нових знань (2-ге вид.)*. Ріднашкола.

Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах: [Підручник] / Кол. Авторів під керівн. С. Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2002. – 328 с.

Ніколаєва, С. Ю. (2003). *Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: Вивчення, викладання, оцінювання*. Ленвіт.

Панова, Л. С., Андрійко, І. Ф., & Тезікова, С. В. (2014). *Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах*. Академія.

Поліщук, В. М. (2019). *Вікова і педагогічна психологія : Навчальний посібник (4-те вид.)*. Університетська книга.

Скрипченко, О. В., Долинська, Л. В., & Огороднійчук, З. В. (2001). *Вікова та педагогічна психологія: Навч. посіб.* Просвіта.

Драгунова, Т. В., & Ельконин, Д. Б. (1967). *Возрастные и индивидуальные особенности младших подростков.* Просвещение.

Ефимкина, Р. П. (1995). *Детская психология: Методические указания.* Научно-учебный центр психологии НГУ.

Фельдштейн, Д. И. (1995). *Проблемы возрастной и педагогической психологии.*

Шатилов, С. Ф. (1986). *Методика обучения немецкому языку в средней школе.* Просвещение.

Ehlich, Konrad (2013), Kompetenz. In: Barkowski, Hans & Krumm, Hans-Jürgen (Hrsg.) (2013), *Fachlexikon Deutsch als Fremd- und Zweitsprache.* Tübingen und Basel: A. Francke Verlag, 160-161.

Janíková, V., & Michels-McGovers, M. (2000). *Aspekte des Hochschulfachs :Methodik und Didaktik des Unterrichts Deutsch als Fremdsprache im Überblick.* Masarykova univerzita v Brně.

Königs, Frank G. (2012), Zwischen Echternach, Eden und dem Nirwana: Zum Fortschrittspotential der Kompetenzorientierung in der Fremdsprachendidaktik. In: Adamczak-Krysztofowicz, Sylwia & Stork, Antje (Hrsg.) (2012), *Multikompetent – multimedial – multikulturell? Aktuelle Tendenzen in der DaF-Lehrerbildung.* Frankfurt u.a.: Peter Lang, 33-43.

Kolegarová, M. (2010). *Drei Phasen der Wortschatzvermittlung – methodischer Vergleich, Diplomarbeit.*

Müller, T. (2015). *Ein Unterrichtskonzept zum Erwerb von Kollokationskompetenz für fortgeschrittene Lerner des Englischen.* Peter Lang.

Tütken, G. (2006). “*Wortschatzarbeit im Deutsch-als-Fremdsprache- Unterricht an der Hochschule im Ausland – aber wie?: Ein Vorschlag: Beispiel Japan*” *Informationen Deutsch als Fremdsprache*, (6-те вид.).

Allen, V. E. (1983). *Techniques in teaching vocabulary.* Oxford Univ. Press.

Cook, V. (2001). *Second language learning and language teaching. 3. auflage.* Arnold.

ДОДАТКИ

Додаток А

Übung 1. Erstellt aus einer Vielzahl von Gerichten eine Speisekarte für ein Restaurant. Schreibt auf, welche Produkte ihr benötigt und sagt, wie man sie kocht.

Додаток Б

Übung 2. Verbindet die Wörter mit den Bildern. Bildet Sätze mit diesen Wörtern.

The image shows a digital matching exercise on a yellow background. It consists of several white cards with German words and corresponding photographs of food items. A hand icon is pointing at a card with a slice of orange. A blue checkmark icon is visible in the bottom right corner of the interface.

Words and their corresponding images:

- der Fisch: A plate of salmon with vegetables.
- der Käse: A slice of Swiss cheese.
- die Milch: A pitcher of milk and a glass.
- die Kartoffel: A pile of potatoes.
- die Gurke: A cucumber.
- der Salat: A bowl of salad.
- die Marmelade: Jars of jam.
- der Salat: A bowl of salad.
- die Tomate: A slice of tomato.
- das Fleisch: A piece of meat.
- die Zitrone: A slice of orange.
- der Kaffee: A cup of coffee.
- die Birne: A pear.
- der Tee: A cup of tea.